



Pomoc nepřichází včas

„Dopady pandemie budou horší než recese v roce 2009,“ říká Vladimír Dlouhý, prezident HK ČR

➤ Hospodářská komora před časem kritizovala malou pružnost a akceschopnost státu, pokud jde o pomoc podnikatelům v koronavirové krizi. Jak je to v současnosti?

Na jedné straně oceňujeme snahu a pracovitost vlády i to, že se snaží k současné krizi přistupovat zodpovědně. Od oznámení nějakého opatření ke konečné realizaci ale zbývá urazit velký kus cesty. Podnikatelé jsou často na samé hraně existence a každý den prodlení navíc pro ně může být osudný. Obávám se, že nepotřebujeme každý den nové tiskové

konference o přípravě nových programů. Od počátku proto apelujeme na stát, aby byla přijímaná opatření co nejrychleji převáděna do praxe.

➤ A to nejsou?

Pomoc musí přicházet v řádu dnů, nikoli týdnů.

➤ Neměla by být opatření jako bezúročné úvěry či ošetřovné administrativně jednodušší?

Souhlasím, že mnohá opatření jsou administrativně složitá, a vládu na to

také pravidelně upozorňujeme. Ale to je dlouhodobý problém České republiky, kde se byrokracii daří. V tak vypjaté situaci by zejména podnikatelé potřebovali co nejjednodušší, nejpřehlednější a online formuláře ať už pro čerpání výhodných úvěrů, nebo pro žádosti o odklad daňových povinností a podobně. Přehlednost a jednoduchost je to, co nyní firmy ocení nejvíc.

➤ Daří se vládě srozumitelně vysvětlovat dopad opatření a to, jakou pomoc mohou podnikatelé očekávat?

Vladimír Dlouhý (66)

Český ekonom a politik, bývalý ministr průmyslu a obchodu v letech 1992–1997. Předtím byl ministrem hospodářství ČSFR. Nyní se věnuje poradenské a pedagogické činnosti. Od roku 2014 je prezidentem Hospodářské komory ČR.

Naši členové se mnohdy v nových opatřeních nevyznají a novinky o pomoci v době koronaviru potřebují denně. Kabinet s veřejností komunikuje zejména prostřednictvím tiskových konferencí, což je v jeho podání často spíše PR. Nicméně například online komunikace probíhá pružně, zejména na Twitteru. Také podnikatelský web BusinessInfo.cz se v posledních dnech posunul do velmi přehledné a atraktivní podoby pro podnikatele.

➤ *Neměly by podnikatele lépe informovat právě zaměstnavatelské svazy či podnikatelské organizace jako Hospodářská komora?*

Od počátku krize jedeme doslova online, a to včetně víkendů, abychom podnikatelům mohli dát plný servis. Ať už prostřednictvím našeho webu, nebo denním zpravodajským a informačním přehledem, který každý den podnikatelům posíláme e-mailem. S rozsáhlým týmem právníků provozujeme poradnu pro podnikatele, kteří se na nás ve velkém obracují. Na tomto místě patří poděkování advokátním kancelářím, jež s námi spolupracují. Na webu Hospodářské komory jsme také zřídili podstránku našeho webu www.komora.cz/koronavirus, kde firmy najdou několikrát denně aktualizované a užitečné informace na jednom místě. A reakce na naše služby jsou pozitivní.

➤ *Opozice i podnikatelské organizace navrhuji během vládní legislativní smršťe ještě další opatření, která mají pomoci podnikatelům v kriticky ohrožených odvětvích. Je vůbec možné, aby stát našel na další úlevy a pomoc dost peněz?*

Tady si dovoluji použít známý citát „zdroje jsou“. Jsme jedna z nejméně zadlužených ekonomik EU s velmi stabilním a zdravým bankovním sektorem a dobrou podnikatelskou kondicí. Jakkoli oceňujeme vládu za její kroky, postupně představujeme další opatření, která podnikatelům pomohou. Obsahují například možnost neodvádět DPH z neproplacených faktur nebo už

zmiňovanou větší elektronizaci podnikatelské pomoci. Spustili jsme také vlastní projekt Zachraň práci!, který firmám pomáhá s výměnou volných pracovníků mezi sebou. Řada firem tak může pro své zaměstnance dočasně najít uplatnění v jiné firmě, která naopak pracovní sílu postrádá, což je v dnešní době velká pomoc. Už v prvních dnech se do této „burzy práce“ hlásily stovky firem.

➤ *Vlajkovou lodí vlády je program Antivirus. Považujete ho za dostatečný?*

Na všech zmiňovaných programech s vládou spolupracujeme a připomínkujeme je. Ne vždy se k nám ale všechny informace dostávají včas a není pak příjemné se o některých opatřeních dozvídat de facto z médií. Program Antivirus nicméně považuji za přínosný. Klíčové je, že vláda konečně představila jeho parametry a že tak firmy vědí, jaké jsou podmínky kurzarbeitu (zaměstnancům se zkrátí pracovní doba a ušlý příjem jim doplatí stát).

➤ *AMSP nicméně kritizovala kurzarbeit jako nedostatečný a špatně nastavený. Původní verzi kurzarbeitu jste kritizovali i vy...*

Naše kritika kurzarbeitu byla opět založená především na tom, že podnikatelé neměli dostatek informací včas. Trvalo celý týden, než jsme dostali základní informace. V původním návrhu jsme kritizovali také to, že zaměstnavatelé měli z náhrad hradit sociální a zdravotní pojištění. To by znamenalo, že z každé stokoruny kompenzace by zaměstnavatel okamžitě 34 korun vrátil státu. To nakonec kabinet modifikoval a náhrady se vypočítávají ze superhrubé mzdy. Jsme v rámci možností spokojeni i s přijatým zastropováním náhrad, které umožní slušně zaplatit i například zaměstnance technologických firem s vyšší přidanou hodnotou. A kurzarbeit podle našeho šetření hodlají využít až dvě pětiny českých firem.

➤ *Jaký je váš názor na bezúročné úvěry ČMZRB či záruky na úvěry u komerčních bank? Ocení to menší podnikatelé? Nejsou špatně nastavená kritéria pro podání žádosti?*

Všechny tři výzvy programu Covid byly podle mého názoru připravovány rychle, nicméně podnikatelům chyběly detailnější informace. Firmy se i nás dotazovaly na podmínky Covidu I, vláda už přitom mediálně vyuzdvihovala výhody Covidu III. U těchto úvěrů jsme kritizovali nešťastně nastavené

podmínky čerpání. Jednou z podmínek mimo jiné bylo, že zaměstnavatel nesmí mít neuhrazené závazky vůči svým pracovníkům. No, ale z jakého jiného důvodu by žádal? K zamyšlení vede i fakt, že Covid I byl vyčerpán v průběhu zhruba tří hodin! Vláda by proto měla přemýšlet, jak systém nastavit lépe a umožnit do programu alokovat více peněz.

➤ *Už nyní je zřejmé, že mnoho firem krizi nepřezijí. Máte kvalifikované odhady, kolik živnostníků a firem ukončí svou činnost, pokud budou krizová opatření trvat ještě měsíc?*

Do takových spekulací se nechci pouštět. Doufám, že krize pomine co nejdříve, ale už nyní je jisté, že nás koronavirus zasáhne víc než recese v letech 2008 a 2009. Nejpostižnější jsou v současnosti firmy v cestovním ruchu nebo hotelnictví a pohostinství či drobní živnostníci ve službách, kteří trpí kvůli zavření svých provozoven. Problémem je i výpadek automobilového průmyslu, na němž je naše ekonomika ve velké míře závislá.

➤ *Jaký je váš pohled na plánovaný deficit státního rozpočtu 200 miliard, případně i na to, jak výrazně letos poklesne HDP?*

To, že dvousetmiliardový deficit bude prolomený, je dnes už víceméně jisté. Peníze z rozpočtu je třeba použít účelně a co nejefektivněji. Pokud podpoříme rychle a v odpovídající výši podnikatele, státu se tato investice v příštích letech několika násobně vrátí. Platí, že včasná pomoc je levnější než dodatečné sanování zdecimované ekonomiky. Ale věřím, že to si vláda již uvědomila. Co se týče propadu HDP, jsou odhady závislé na tom, jak dlouho krize potrvá.

➤ *Opozice většinou požaduje, aby byla platnost opatření delší – odklad EET na rok, odpuštění placení minimálních záloh na pojistné do konce roku – s argumentem, že by měli mít podnikatelé po ukončení nouzového stavu ještě nějaký čas, aby se vzpamatovali z šoku. Souhlasíte?*

U výše zmiňovaných opatření by to jistě význam mělo. Rozumím nicméně vládě, že zatím nechce vyvolávat paniku a odklady stanovila na omezenou dobu. Navíc nic státu nebrání ochranná opatření v příštích měsících libovolně prodloužit v závislosti na tom, co si situace vyžádá. ■

JAKUB PROCHÁZKA (prochazka@mf.cz)